

SKOPSKA DEKLARACIJA

Voditeljice in voditelji procesa Brdo-Brioni smo se ob sklicevanju na načela regionalnega sodelovanja, demokracije in trajnostnega razvoja sestali v Skopju 11. septembra 2023, da prepoznamo in poudarimo odločilni pomen pospešitve procesa vključevanja Zahodnega Balkana v Evropsko unijo in potrebo po prilagoditvi učinkom podnebnih sprememb ter se pogovorimo o ukrepih, ki bodo zagotovili vitalnost družb, tako da zadržimo mlade v regiji Zahodnega Balkana. V prizadevanjih za uspešno in varno prihodnost Zahodnega Balkana kot pogoja za blaginjo in stabilnost vse Evrope poudarjamo:

Pospešitev procesa pristopa k Evropski uniji:

Zavezujemo se, da bomo z vztrajanjem pri stališču o politiki širitve Evropske unije in obljubi članstva Zahodnega Balkana v Evropski uniji kot najbolj neposrednem prispevku k ohranjanju miru in stabilnosti, ki je bolj kot kadar koli geopolitično vprašanje, okrepiли strateški dialog z institucijami Evropske unije za pospešitev procesa pristopa k Evropski uniji in preprečili zapostavljenost regije. Tako Evropska unija kot Zahodni Balkan bi morala biti pripravljena na širitev takoj, ko bo mogoče, vendar najpozneje do leta 2030, da bi lahko dosegli ta cilj.

Glede na nadaljevanje ruske agresije proti Ukrajini in njene učinke, ki se prelivajo na Zahodni Balkan, ponovno poudarjamo potrebo po močni, odporni in vključujoči Evropski uniji, katere del bo tudi Zahodni Balkan.

Zavedamo se, da so celovite politične, gospodarske in socialne reforme bistvene za pristop k Evropski uniji. Zavezujemo se, da bomo okrepiли prizadevanja za izvajanje reform na Zahodnem Balkanu za povečanje vladavine prava, blaginje in delovanja demokratičnih institucij ter javne uprave.

Potrjujemo, da so regionalno sodelovanje in dobri medsosedski odnosi ključni za nadaljevanje evropske poti. Zavezujemo se, da bomo skupaj gojili ozračje medsebojnega zaupanja, razumevanja, mirnega in trajnega reševanja odprtih dvostranskih vprašanj ter solidarnosti med nami.

Poudarjamo pomen doseganja otipljivih koristi in priložnosti za državljanke in državljane Zahodnega Balkana že pred uradnim pristopom. Zato pozivamo Evropsko unijo, naj razmisli o odpiranju poti, ki bodo Zahodnemu Balkanu omogočile, da razišče priložnosti z dostopom do posameznih politik, pobud in sredstev Evropske unije, ter že danes ponudi nekatere koristi članstva v Evropski uniji ljudem Zahodnega Balkana.

S tega vidika opozarjamo na nujnost uporabe nove metodologije pogajanj za pospešitev procesa pristopa k Evropski uniji, ki temelji na dosežkih, in za nadaljnje poglobljanje postopnega povezovanja med Evropsko unijo in regijo že med samim procesom širitve.

Boj proti učinkom podnebnih sprememb in zmanjšanje njihovega vpliva:

Prepoznavamo nujnost prilagoditve regije vedno večji ogroženosti zaradi podnebnih sprememb, zato se zavedamo, da je prilagajanje podnebnim spremembam skupna odgovornost, ki zahteva skupna prizadevanja naših vlad, civilne družbe, zasebnega sektorja in mednarodnih partnerjev. Ta prizadevanja se bodo usklajevala z Evropsko unijo in njenimi povezanimi programi.

Še naprej je treba spodbujati spopadanje z izzivi podnebnih sprememb, uresničevanje zelenega prehoda in krepitev zelene rasti, hkrati pa povečati diverzifikacijo oskrbe z energijo ter zagotoviti prehod na proizvodnjo in učinkovitost obnovljive energije. Zaveujemo se, da bomo pospešili prehod na obnovljive vire energije in povečali energetske učinkovitost, da zmanjšamo svoj ogljični odtis ter zagotovimo prihodnost s trajnostno energijo. To lahko zajema okolju varne naložbe v vodno, sončno, vetrno in geotermalno energijo.

Pozdravljamo sveženj za energetske podpore Zahodnemu Balkanu v vrednosti milijarde evrov, s katerim je Evropska unija ponudila enake solidarnostne ukrepe, kot so bili sprejeti znotraj Evropske unije po agresiji Ruske federacije proti Ukrajini, kot sta podpora ranljivim gospodinjstvom in gradnja nove energetske infrastrukture.

Ker se zavedamo bogastva svojega naravnega okolja in biotske raznovrstnosti, si bomo skupaj prizadevali ohraniti in zaščititi svoje edinstvene ekosisteme ter spodbujati prakse trajnostne rabe tal.

Podpirali bomo naložbe v podnebno odporno in okoljsko trajnostno infrastrukturo ter ukrepe za pripravljenost na nesreče, da obvarujemo svoje družbe pred vplivi izrednih vremenskih pojavov. Poplave, ki so letos prizadele Slovenijo in Hrvaško, ter požari v naravi po vsej regiji pričajo o nujnosti sodelovanja in medsebojne pomoči pri spopadanju s skupnimi izzivi. Solidarnost je vrednota, ki je že od nekdaj sestavni del našega sodelovanja. V tem duhu spodbujamo oblikovanje in uporabo dobrih praks, vključno z evropskimi mehanizmi podpore pri usklajevanju tako na dvostranski kot na večstranski ravni, da bo pomoč vedno na voljo tistim, ki jo najbolj potrebujejo.

Zadržanje mladih na Zahodnem Balkanu:

Izseljevanje mladih z Zahodnega Balkana ima pomembne posledice za dolgoročno vitalnost naših družb, trajnostno gospodarsko rast in družbeni napredek. Zavedamo se, da sta ključnega pomena razvijanje in zadržanje mladih na Zahodnem Balkanu. Trdno verjamemo, da je izkoriščanje zmožnosti mladih bistveno za napredek naših družb in zagotavljanje dolgoročne blaginje.

Poudarjamo pomen sodelovanja in podpore Evropske unije pri zadržanju mladih v regiji. Vključenost in partnerstvo Evropske unije sta odločilna za zagotavljanje uspešnega izvajanja strategij, ki imajo za cilj razvijanje in izkoriščanje zmožnosti mladih.

**BRDO - BRIJUNI PROCESS
LEADERS' MEETING**

Skopje, 11 September, 2023

**БРДО - БРИОНИ ПРОЦЕС
СОСТАНОК НА ЛИДЕРИ**

Скопје, 11 септември, 2023

Spoštujemo raznolikost regije Zahodnega Balkana in se zavezujemo, da bomo spodbujali kulturno izmenjavo in razumevanje med mladimi. Z gojenjem vključujočih in odprtih družb si prizadevamo ustvarjati okolje, ki spodbuja mlade posameznice in posameznike, da ostanejo ali se vrnejo ter prispevajo k skupnemu razvoju regije.

Zavedamo se pomena kakovostnega izobraževanja. Prizadevali si bomo za izboljšanje izobraževalnih sistemov in povečanje priložnosti za mlade, da pridobijo ustrezno znanje in spretnosti.

Zavezujemo se, da bomo ustvarjali privlačno in konkurenčno poslovno okolje, ki spodbuja inovacije, podjetništvo in ustvarjanje delovnih mest, ter tako zadržali mlade v regiji.

Potrjujemo, da je sodelovanje na teh področjih bistveno za okrepitev razvoja človeškega kapitala, preprečevanje bega možganov in spodbujanje kroženja možganov ter pospeševanje razvoja dolgoročno trajnostnega inovativnega ekosistema in prehoda na gospodarstvo, temelječe na znanju, s čimer bomo ponudili boljše možnosti za mlade v regiji.